

AKTUALITĀTES

- Sekmīgi noslēdzies LPUF Pārtikas Produktu Kvalitātes Klastera organizētais Pārtikas nozares digitalizācijas pirmais posms. Tika risināti tādi izaicinājumi kā produkcijas dokumentācijas administrēšana, kvalitātes kontroles automatizācija ražošanas līnijās, pārdošanas vietu apzināšana un piegāžu plānošana, kā arī graudu tvertņu ikdienas atlikuma monitorēšana.
- Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija, Latvijas Bezalkoholisko dzērienu uzņēmumu asociācija, Latvijas Alus darītāju savienība un Latvijas Alus darītāju asociācija visas dzērienu nozares vārdā vienojusies par mērķtiecīgu sadarbību un finansiālo gatavību depozīta sistēmas efektīvai ieviešanai Latvijā.
- Latvijas Pārtikas Kompetences Centrs ir noslēdzis līgumu ar CFLA par jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi līdz 2021. gada decembrim par kopējo summu 7 008 589.37 EUR. Aicinām ražotājus pieteikties atbalstam armands.lejas-krumins@lpuf.lv.
- LPUF Pārtikas Produktu Kvalitātes Klasteris turpina Latvijas pārtikas ražotāju eksporta aktivitātes ar 85% ES līdzfinansējumu. Ir iespēja doties uz visām Eiropas, daļu Āzijas un Amerikas valstīm <https://www.ppkk.lv/jaunumi>;
- LPUF turpina nozares uzņēmumu darbinieku apmācības ar ES līdzfinansējumu <http://lpuf.lv/lv/apmacibu-iespejas-projekta>. Aicinām pieteikties ilze.zuimaca@lpuf.lv.

UZMANĪBU – BISFENOLS A!!

Saeimas paziņojums

Daru zināmu, ka Saeima šā gada 14. marta sēdē nolēmusi nodot 10 226 Latvijas pilsoņu kolektīvo iesniegumu "Par bisfenolu A saturoša pārtikas iepakojuma aizliegšanu" Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai tālākai izvērtēšanai.

Saeimas priekšsēdētāja I. Mūrniece
Rīgā 2019. gada 14. martā

Citāts no iesniegtā kolektīvā iesnieguma: "Izvēloties produktus plastmasas iepakojumos, izvairies no savienojumiem – "PC", "PVC", "PC-7", "7-OTHER", kas norādīti uz iepakojuma". Šāds formulējums jau pats par sevi nav korekts, jo iepakojumu grupā 7-OTHER daudzi iepakojuma materiāli nesatur bisfenolu A!

ZM Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas sēdei par Bisfenola A (BPA) saturošu ražojumu aizliegšanu:

- vielu 2,2-bis(4-hidroksifenil)propāns (CAS Nr. 0000080-05-7), kas plaši pazīstama kā bisfenols A (BPA), izmanto, ražojot noteiktus saskarei ar pārtikas produktiem paredzētus materiālus un izstrādājumus, piemēram, polikarbonāta plastmasu un lakās un pārklājumos izmantojamus epoksīdsveķus;
- plastmasas materiālu un izstrādājumu ražošanā monomērisku BPA lietot atļauts ar Komisijas Regulu (ES) Nr. 10/2011;
- šī atļauja ir ar nosacījumu, ka tiek ievērota īpatnējā migrācijas robeža (SML) 0,6 mg BPA uz kilogramu pārtikas produkta;
- balstoties uz piesardzības principu, ir ieviests aizliegums BPA lietot zīdaiņu ēdināšanai paredzētu polikarbonāta pudelīšu ražošanā; ►

- pamatojoties uz jaunāko EFSA atzinumu, jauna nepārsniedzamā dienas deva (TDI) -4 mikrogr uz kg ķermeņa svara dienā – tika noteikta Tomēr EFSA šo TDI (t-TDI) noteica par pagaidu TDI līdz brīdim, kad būs pieejami gaidāmie ASV Pārtikas un zāļu pārvaldes Nacionālās toksikoloģijas programmas pētījuma rezultāti par ilglaicīgo BPA toksiskumu;
- EFSA plāno pārskatīt t-TDI saskaņā ar jaunākajiem ASV datiem;
- ņemot vērā lielo zinātnisko neskaidrību un varbūtējo BPA nelabvēlīgo ietekmi uz patērētājiem, Komisija 2018.gadā pieņēma Regulu (ES) par bisfenola A izmantošanu materiālos, kas paredzēti saskarei ar pārtiku;
- saskaņā ar šo Regulu BPA pieļaujamā īpatnējā migrācijas robeža (SML) noteikta 0,05 mg/kg pārtikas produkta (pirms tam – 0,6 mg BPA uz kilogramu pārtikas produkta). Respektīvi, pieļaujamā īpatnējā migrācijas robeža 2018.gadā tika samazināta 12 reizes!
- tāpat ir noteikts aizliegums izmantot PA zīdaiņu ēdināšanai paredzētu polikarbonāta pudelišu ražošanā, polikarbonāta krūžu vai pudelišu ražošanā, kas pret izlīšanu aizsargājošo īpašību dēļ ir paredzētas zīdaiņiem un maziem bērniem.

Starpinstitūciju darba grupas "Materiāli un izstrādājumi, kas paredzēti saskarei ar pārtiku" sanāksme šī gada 30. aprīlī

Sanāksmē piedalījās pārstāvji no ZM, zinātnieki no Bior`a un Lauksaimniecības universitātes, PVD, plastmasas iepakojumu ražotāji, iepakojumu asociācija, LPUF, LPCS u.c.

PVD informēja par paveikto: trīs gadu laikā izņemti analizēm 43 paraugi, nekas nav atrasts.

Bior informēja, ka ES zinātnieki arī strādā pie pētījumiem, pagaidām nav sliktu rādītāju! Pie tam ES neatzīst Francijas pētījumu un pieņemto aizliegumu, jo pētījums balstās uz pieņēmumiem!

LPUF viedoklis: kamēr nav zinātnisku pierādījumu par ietekmi uz cilvēka veselību un ES vienots regulējums, iniciatīva ir noraidāma. Nav pieļaujama ar papildus prasībām vietējiem ražotājiem (aizliegums neattieksies uz importa preču iepakojumu) nozares konkurētspējas graušana nu jau pašmāju tirgū!

Lai varētu pienācīgi sagatavoties Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdei, atkārtoti lūdzam informāciju par iespējamām zaudējumiem un sekām šādai piespiedu iepakojuma maiņai!

NOSLĒGTS SADARBĪBAS MEMORANDS DEPOZĪTA IEVIEŠANAI

24. aprīlī parakstīts sadarbības memorands, apliecinot visu dzērienu ražotāju vienošanos par mērķtiecīgu sadarbību un finansiālo gatavību, lai Latvijā ieviestu depozīta sistēmu efektīvai iepakojumu savākšanai un otrreizējai pārstrādei.

Atbalsta memorandu depozīta sistēmai visas dzērienu ražotāju nozares vārdā parakstīja Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija (LPUF), Latvijas Bezalkoholisko dzērienu uzņēmumu asociācija, Latvijas Alus Darītāju Savienība un Latvijas Alus Darītāju Asociācija. Ar memoranda parakstīšanu dzērienu ražotāji pauž arī savu sociālo atbildību pret vidi un sabiedrību, rūpējoties par saražotā iepakojuma savākšanu un otrreizēju pārstrādi, kā arī ņem vērā iedzīvotāju viedokli, kuri pauduši savu atbalstu depozīta sistēmas ieviešanai.

Parakstot memorandu, nozares pārstāvji apņemas ne tikai atbalstīt depozīta sistēmas ieviešanu Latvijā, finansiāli atbalstot sistēmas ieviešanu, bet arī nodrošināt tās darbību, ievērojot depozīta sistēmas pamatprincipus – depozīta sistēmas centralizētu darbību, bezpeļņas principu (visus ieņēmumus reinvestējot sistēmas attīstībā), kā arī uzturēt ciešu sadarbību starp ražotājiem un mazumtirgotājiem.

GRANTA PROJEKTU KONKURSS:

Informējam, ka Ārlietu ministrija izsludina **granta projektu konkursu** attīstības sadarbības projektu īstenošanai Eiropas Savienības Austrumu partnerības valstīs – Gruzijā, Moldovā, Ukrainā, kā arī Centrālāzijas valstīs – Kirgizstānā, Tadžikistānā, Uzbekistānā.

Konkursam var pieteikties Latvijas Republikas tiešās un pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības, citas valsts iestādes, kā arī Latvijas Republikā reģistrētas biedrības, nodibinājumi, komersanti un arodbiedrības. Projektu īstenošanai kopējais pieejamais finansējums ir 213 013 EUR. Viens attīstības sadarbības granta projekts var saņemt no 20 000 līdz 40 000 EUR.

Projektu iesniegumus var iesniegt līdz 2019. gada 31. maija plkst. 16.00. Informācija par konkursu un pavadošie dokumenti atrodami Ārlietu ministrijas [mājaslapā](#).

NORMATĪVO AKTU PROJEKTI:

Zemkopības ministrija ir sagatavojusi grozījumus Ministru kabineta 2015. gada 3. februāra noteikumos Nr. 59 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība investīciju veicināšanai lauksaimniecībā”, lai nodrošinātu atbalsta piešķiršanu 2019. gadā kredītprocentu dzēšanai lauksaimniecības un lauksaimniecības produktu pārstrādes jomā.

KOPĒJĀ LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKA 2021.-2027.

Zemkopības ministrija, lai nodrošinātu sociālo un ekonomisko partneru iesaisti Kopējās Lauksaimniecības politikas Stratēģiskā plāna 2021.-2027. gadam sagatavošanā un diskusijās par KLP nākotni, organizē tematiskās darba grupas. Pārtikas tematiskā darba grupā notika š.g. **29.aprīlī**. Prezentācija par izskatītajiem jautājumiem pieejama LPUF birojā.

No mums tagad gaida priekšlikumus:

- Vai un kā būtu atbalstāma pārtikas kvalitātes shēmu darbība?
- Vai un kādi pasākumi būtu veicami, lai uzlabotu patērētāju informētību par pārtikas produktu kvalitāti un dzīvnieku labturību?
- Kādi pasākumi būtu veicami, lai samazinātu pārtikas pārpalikumus?

Jūsu priekšlikumus un pārdomas gaidīsim līdz š.g. 17.maijam.

ZAĻAIS PUBLISKAIS IEPIRKUMS (ZPI)

- Spēkā kopš Pārtikas un ēdināšanas iepirkumi 2014 gada rudens
- 2018.gadā **~120 milj. EUR**
- Obligātas **3 ZPI prasību grupas**:
 - » ar paaugstinātu kvalitāti;
 - » bez ĢMO;
 - » videi draudzīgi, sezonāli produkti
- ZPI īpatsvars publiskajos pārtikas un ēdināšanas iepirkumos ik gadu **~75 %** ►

20 pašvaldību aptaujas rezultāti:

pārtikas un ēdināšanas iepirkumi gadā 3,7 milj. EUR, no kuriem 270 tūkst. EUR veido Latvijā audzēti un ražoti produkti

Lai pārbaudītu, vai uzņēmumi, kuri apņēmušies piegādāt zaļajam publiskajam iepirkumam atbilstošus produktus, ievēro iepirkumā minētos kritērijus, **Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) šī gada pirmajos mēnešos veicis 184 pārbaudes**, no kurām lielākā daļa jeb vairāk nekā 160 pārbaudes veiktas izglītības iestādēs. Pārbaudītas arī sociālās aprūpes un veselības iestādes, ieslodzījuma vietas, kā arī vairumtirdzniecības uzņēmumi, kas veic pārtikas produktu piegādes.

Atgādinām, ka zaļā publiskā iepirkuma prasībām atbilstoši produkti ir tādi produkti, kas audzēti/ iegūti Latvijā un atbilst nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas (marķējumi "Zaļā karotīte" un "Bordo karotīte"), bioloģiskās lauksaimniecības vai lauksaimniecības integrētās audzēšanas prasībām.

Uzņēmumam, piedaloties iepirkumā, ir jāapliecina, ka tas līguma darbības laikā izglītības iestādei piegādās zaļā publiskā iepirkuma prasībām atbilstošus produktus, kuru apraksts un ražotājs ir norādīts tehniskajā specifikācijā.

Diskusiju jautājums:

Vietējā produkcija nav pieejama pietiekamā apjomā, it sevišķi augļi un dārzeņi

Neatbilstības zaļā publiskā iepirkuma prasībām PVD konstatējis 100 uzņēmumos. Atbilstošu produktu vietā tiem piegādāti produkti, kas neatbilst iepirkuma tehniskajā specifikācijā noteiktajām prasībām.

Konstatēti arī gadījumi, kuros ne uz iepakojuma, ne pavaddokumentos nav bijusi norādīta produkta izcelsme, līdz ar to nav bijis iespējams pārliecināties par produktu atbilstību zaļā publiskā iepirkuma nosacījumiem.

Tāpat atklāti gadījumi, kad, bez saskaņojuma ar iepirkuma veicēju, produkti piegādāti no ražotājiem, kas nav paredzēti līgumā, tostarp arī mainīta produkta izcelsmes valsts.

Pārkāpumi arī konstatēti trijos no pārbaudītajiem sešiem vairumtirdzniecības uzņēmumiem. Zaļā publiskā iepirkuma pārbaudes notiek izlases veidā.

PĀRTIKAS ZUDUMI

Visā pārtikas ķēdē ES tiek izsviesti atkritumos **173 kg** pārtikas uz 1 cilvēku gadā. **Latvijā - 110 kg.**

- Mājsaimniecībās – **53%**
- Pārtikas ražošanā – **19%**
- Sabiedriskajā ēdināšanā – **12%**
- Primārajā ražošanā – **11%**
- Tirdzniecībā – **5%**

Informācijai:

OECD pētījums inovācijas, lauksaimniecības produktivitāte un ilgtspējība Latvijā (pilns pētījums pieejams ZM mājas lapā <https://doi.org/10.1787/279bde8c-lv>)

Pētījums parāda, ka Pārtikas rūpniecība dod lielu ieguldījumu salīdzinoši nelielajā Latvijas apstrādes rūpniecības nozarē. 2017. gadā tā veidoja piekto daļu no apstrādes rūpniecības pievienotās vērtības (ZM, 2018.)

Latvijas iedzīvotāji pārtikā lieto galvenokārt vietējos produktus, tāpēc vietējie pārtikas ražotāji lielā mērā orientējas uz

iekšējo tirgu un piedāvā patērētājiem plašu vietējo produktu klāstu. Aptuveni 65 % pārtikas un dzērienu rūpniecības produkcijas tiek patērēti vietējā tirgū. Iedzīvotāji pārtikai vidēji tērē 26 % no saviem ikmēneša ienākumiem. Vidējais pārtikas grozs sastāv no gaļas produktiem (24 %), piena produktiem un olām (19 %), maizes un graudu produktiem (15 %) un dārzeņiem (13 %) (CSP, 2018.). Latvijas pārtikas un dzērienu ražošanas nozarē darbojas aptuveni 1100 uzņēmumu, kas ir par 30 % vairāk nekā 2005. gadā. Visvairāk pieaudzis to uzņēmumu skaits, kuros nodarbināti mazāk nekā deviņi darbinieki, bet samazinājies uzņēmumu skaits citās lieluma grupās.

IZSTĀŽU ZIŅAS:

Agroresursu ekonomikas institūts aicina uzņēmumus pieteikties dalībai nacionālajā kopstendā izstādē „Gulfood 2020”

Pārtikas uzņēmumi var pieteikties dalībai 2020. gada starptautiskajā izstādē Apvienotajos Arābu Emirātos (AAE), “Gulfood 2020”, kas notiks Dubajā nākamā gadā no 16.-20.februārim. AREI piedāvā iespēju Latvijas pārtikas uzņēmumiem strādāt Latvijas nacionālajā kopstendā, kas atradīsies galvenajā Sheikh SAED hallē blakus lielvalstu kopstendiem (Čīlei, Amerikai, Brazīlijai, Lielbritānijai, Indijai, Japānai, u.tml.).

Uzņēmumam ir iespēja pieteikties uz minimālo platību 8,5 m² apmērā aprīkotā nacionālajā kopstendā. Provizoriskās izmaksas ņemtas pēc pagājušās izstādes viena kvadrātmetra neapriekotas platības maksas, kura bija 558 EUR (+ PVN 21%). Papildus obligātā maksa ir dalībnieka reģistrācija, ieraksts Internetkatalogā un

apdrošināšana, kas kopā izmaksāja 763 EUR katram dalībniekam. Ja vēlaties pieteikties uz vietu stendā, lūdzu atsūtīt iesniegumu par dalību izstādē. Parakstītu, ieskanētu iesniegumu sūtiet Andrai Ūdrei (andra.udre@arei.lv) līdz š.g. 24.maijam.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) aicina Latvijas bioloģiskās pārtikas ražotājus pieteikties dalībai nacionālajā stendā starptautiskajā izstādē “BIOFACH 2020” Vācijā, kas norisināsies no 2020. gada 12. līdz 15. februārim Nirnbergā!

Sīkāku informāciju par izstādi un dalības nosacījumiem var aplūkot šeit: <http://www.liaa.gov.lv/lv/pasakumi/latvijas-nacionalais-stends-izstade-biofach-2020-vacija-nirnberga>

Pieteikšanās līdz 20. maijam!

KAROTĪTES

Satiksmes ministrija atjaunoja mājas lapu transport.lv, kura tagad jau ir apskatāma kā www.vialatvia.com.

Mājas lapā ir ievietoti saite uz Karotite.lv un Magnetic Latvia (LIAA). Tāpat ievietots arī īss apraksts angļu un krievu valodās par paaugstinātās kvalitātes prasībām Karotītes produktiem. Atjaunotā mājas lapa tika prezentēta transporta un loģistikas izstādē 16.aprīlī Maskavā.

16.aprīlī notika nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas (NPKS) informēšanas pasākuma plāna apspriešanu ar sadarbības partnerorganizācijām – Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome, Latvijas Pārtikas tirgotāju asociācija, Zemnieku saeima un Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija.

LPUF prezentēja pārskatu par paveikto pārtikas kvalitātes shēmu prečzīmju „Zaļā karotīte” un “Bordo karotīte” veicināšanā, informēšanā un popularizēšanā. Sanāksmes dalībnieki pārrunāja pasākuma plānu 2019.gadam, kā arī vienojās, ka nepieciešams aktualizēt jautājumus par iepirkuma vadlīnijām un vairumtirgotājiem, kuri izplata karotītes produktus. Partnerorganizācijas informēs savus biedrus par „Zaļā karotīte” un “Bordo karotīte”, pasākuma aktivitātēm.

LPUF PĀRTIKAS PRODUKTU KVALITĀTES KLASTERIS

Pārtikas nozares digitalizācijas pirmais posms sekmīgi noslēdzies

Šī gada 16. aprīlī noslēdzās LPUF Pārtikas Produktu Kvalitātes Klastera un Latvijas IT Klastera kopīgi rīkotais Pārtikas nozares hakatons - "X-industriju hakatons: Pārtikas nozare". Kā atzīst dalībnieki – hakatons ir lielisks veids, kā atrisināt nozaru uzņēmumu biznesa izaicinājumus.

Šajā Pārtikas hakatonā tika risināti tādi izaicinājumi kā produkcijas dokumentācijas administrēšana, kvalitātes kontroles automatizācija ražošanas līnijās, pārdošanas vietu apzināšana un piegāžu plānošana, kā arī graudu tvertņu ikdienas atlikuma monitorēšana.

Kopā strādāja pārtikas nozares uzņēmumi **SIA Cannelle Bakery, SIA SFT Seafood, SIA Milzu!, SIA Food Union** un **AS Balticovo** ar IT jomas pārstāvjiem: **SIA Burti, SIA Gstream, SIA Dots., SIA MBIT.**

Bruno Ansons, SIA "Cannelle Bakery" valdes loceklis, par uzņēmuma iesaistīšanos hakatonā stāsta: "Hakatons bija katalizators uz konkrēto uzņēmuma problēmu palūkoties no cita skatu punkta un iespēja uzrunāt IT nozares speciālistus, lai tā tiktu atrisināta, jo esošais risinājums ir komplikēts un laikietilpīgs. Lai arī gatavu risinājumu neatradām, strādājam pie tieši mums izstrādāta risinājuma. Šī bija ļoti interesanta un vērtīga pieredze."

MINI hakatonā tika pārstāvēti vairāki pārtikas uzņēmumi tai skaitā **SIA Taste CAPS!** un **SIA Oscars Fish**. Ar šiem uzņēmumiem roku rokā darbojās un savā pieredzē dalījās **SIA Lux Technology, SIA Datakom, SIA Burti** un **SIA Positive Company**.

Ilze Garanča, SIA Taste CAPS!: "Kad mani uzrunāja piedalīties hakatonā, pirmā doma bija: "Mūsu uzņēmums nav tik liels, lai ieviestu IT jauninājumus. Varam iztikt ar to, ko tirgus piedāvā." Taču mums patīk iesaistīties jaunos projektos, tāpēc piekritām piedalīties un tā, kārtējo reizi, iekāpšana nezināmajā ir devusi pozitīvu rezultātu. Esam identificējuši lietas, kuras mums atrisināt varētu palīdzēt IT un nu jau detalizētāk skatīsimies, runāsim ar IT meistariem, kā varam realizēt mūsu plānu."

Pasākums "X-industriju hakatons: Pārtikas nozare" notiek projekta DIGICLUSTERS ietvaros un to finansē Eiropas Savienības COSME programma. Projekta DIGICLUSTERS mērķis ir attīstīt Eiropas stratēģisko klasteru partnerību viedās specializācijas investīcijām (ESCP-S3), lai veicinātu digitālo transformāciju pārtikas un tās iepakojuma nozarē. Projektu DIGICLUSTERS Latvijā īsteno Pārtikas Produktu Kvalitātes Klasteris un Latvijas IT klasteris.

Piedāvājums eksporta aktivitātēm

Lietuvas eksporta atbalsta konsultanti "Foris Consulta" piedāvā Pārtikas Produktu Kvalitātes Klastera dalībniekiem eksporta aktivitātes Eiropas valstīs ar mērķi atrast sadarbības partnerus (<https://www.ppkk.lv/atbalsts/eksporta-aktivitates>)

Uzņēmumi, kas ieinteresēti uzzināt vairāk par šo piedāvājumu, lūdzu, aplieciniet savu interesi e-pastā armands.lejas-krumins@lpuf.lv. Varam sarīkot semināru.

NOZARU EKSPERTU PADOMES (NEP) PĀRTIKAS APAKŠPADOME

Š.g. 3.aprīlī notika NEP Pārtikas rūpniecības apakšpadomes sēde, kurā turpināja diskusiju par pārtikas nozares profesionālās izglītības reformas izaicinājumiem. Sanāksmē, modulāro izglītības programmu (MIP) darba grupa prezentēja profesijas: "Pārtikas produkta ražošanas tehniķa" un "Pārtikas produktu operatora" moduļa vienības kartes, kuras arī sēdes gaitā apstiprināja.

Sanāksmē nolēma, ka audzēkņu uzņemšanu 2020.gadā Pārtikas produktu ražošanas tehniķa programmā uzņems gan Pārtikas produktu ražošanas tehniķus, gan konkrētā kvalifikācijā (specialitātē) vienā grupā, sadalot proporcijas. 2019. gadā uzņemšanu Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums un Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums jau veiks uzņemšanu pēc jaunā plāna.